

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 7497-05-12 פובדורה ואח' נ' משרד הפנים

בפני כב' השופטת רות רוני

העותרים: 1. ריי פובדורה
2. סרגיי לנצמן
ע"י ב"כ עו"ד כץ מסבאום

נגד

המשיב: משרד הפנים
ע"י ב"כ עו"ד ספר

פסק דין

1. העותר 2 (להלן: "לנצמן") הוא אזרח ישראלי, ואילו העותר 1 (להלן: "פובדורה") הוא אזרח הפיליפינים. העותרים טוענים כי הם בני-זוג, וכי מטעם זה ומאחר שהם מקיימים חיים משותפים מזה למעלה מ-12 שנים, זכאי פובדורה למעמד של קבע בישראל. לחלופין עתרו העותרים כי בית המשפט יקבע כי לעותרים תינתן תקופת ניסיון נוספת, בה ייבחן הקשר הזוגי ביניהם על ידי המשיב.

עניינה של העתירה הוא בהחלטתה של יו"ר ועדת ההשגה לזרים (להלן: "יו"ר ועדת ההשגה") מיום 5.4.12 (נספח 1 לעתירה, להלן: "ההחלטה"), במסגרתה נדחתה בקשת העותרים להכיר בהם כבני-זוג ולהעניק לפובדורה מעמד על יסוד החיים המשותפים ביניהם.

2. לטענת העותרים, עבר מר פובדורה לגור בדירה בה גר מר לנצמן בסמוך לאחר ההיכרות בין השניים בשנת 2000. בשנת 2002 פנו העותרים אל המשיב בבקשה להכיר בקשר הזוגי שלהם. מר פובדורה קיבל לראשונה אשרה מסוג ב/1 ביום 22.5.2003. ביום 28.11.04 שודרג מעמדו של מר פובדורה למעמד של תושב ארעי לפרק זמן של שנה. אשרה זו הוארכה מעת לעת עד שנת 2008.

ביום 24.1.08 נערך לעותרים ראיון לבחינת כנות הקשר שלהם. ביום 24.3.09 נערך להם ראיון נוסף, ולאחריו הוחלט להמשיך ולבחון את כנות הקשר ביניהם. רישיון השהייה של מר פובדורה הוארך לכן לשנה נוספת.

3. לטענת המשיב, לאחר הראיון הראשון מיום 24.1.08, התעורר חשד ביחס לכנות הקשר בין העותרים. לאחר מכן, קיבלה יחידת עו"ז מידע ביחס לעותרים, שבעקבותיו נערך ביום 6.9.2009 סיור של פקח מטעם המשיב בדירה ברחוב לוינסקי 87 – הדירה בה לטענת העותרים הם גרו יחד באותו מועד (דירה זו תכונה להלן: "הדירה ברחוב לוינסקי"). לגישת המשיב, התברר באותו סיור כי מר פובדורה גר בדירה ברחוב לוינסקי לבד, בנפרד ממר לנצמן.

לאחר מכן, ביום 10.6.10 נערך לעותרים ראיון נוסף, שלאחריו הוחלט שלא להאריך את שהייתו של מר פובדורה בישראל. העותרים הגישו ערר על החלטה זו, והערר נדחה. ביום 11.10.2010, נדרש מר פובדורה לעזוב את הארץ.

4. העותרים הגישו עתירה קודמת לבית המשפט לעניינים מנהליים בירושלים (עת"מ (י-ם) [49250-12-10](#), להלן: "העתירה הקודמת"). בפסק-הדין שניתן במסגרת העתירה הקודמת ביום 17.3.11, קבע בית המשפט (כב' השופטת בן-אור), כי עניינם של העותרים יוחזר לבירור באמצעות תשאול נוסף, בו תינתן לעותרים הזדמנות להמציא ראיות בהתייחס לדו"ח הסיור של יחידת עו"ז שהתייחס לביקור בדירה ברח' לוינסקי. בעקבות פסק-הדין בעתירה הקודמת אכן נערך לעותרים שימוע נוסף ביום 4.8.11, ולאחריו החליטה יו"ר ועדת ההשגה לדחות את בקשתם להכיר בהם כבני זוג. כפי שצוין לעיל, החלטה זו היא נושא העתירה הנוכחית.

החלטת יו"ר ועדת ההשגה לזרים

5. בהחלטה קבעה יו"ר ועדת ההשגה, כי הוכחת כנות הקשר בין הצדדים היא המרכיב המרכזי בבחינת בקשה למתן מעמד לבן זוג זר של אזרח ישראלי. הנטל להוכיח את כנות הקשר מוטל על המבקש לקבל מעמד בישראל, כאשר הנטל המוטל על ידועים בציבור הוא נטל כבד יותר מאשר הנטל המוטל על בני זוג הנשואים זה לזה. יו"ר הוועדה קבעה כי העותרים לא הרימו את הנטל, ולא הוכיחו כי הם גרים יחד.

אחד הכלים לבחינת כנות הקשר הוא ה"שימועים" שנערכים לבני הזוג. במקרה דנן, לאחר שהתקבל דיווח לפיו מר פובדורה מתכוון להשיג מעמד בישראל במימרה, וכי הוא גר בדירה ברחוב לוינסקי לבדו ללא מר לנצמן, נערך ביקור בדירה. תוצאות הביקור אימתו את הדיווח, שכן הדירה ברחוב לוינסקי היתה דירת חדר, שבה היו מיטת יחיד וארון בגדים - בו נמצאו בגדיו של מר פובדורה בלבד.

ראיון נוסף נערך לעותרים לאחר פסק הדין בעתירה הקודמת, כדי לתת לעותרים הזדמנות להגיב על ממצאי הדו"ח שקבע כי הם אינם גרים יחד, ולהמציא ראיות ככול שיש בידיהם, כדי להוכיח את הטענה לפיה הם גרים באותה דירה.

6. יו"ר הוועדה התייחסה לראיון הנוסף, וקבעה כי בראיון זה הכחישו העותרים את ממצאי הביקור באופן סתמי, ולא הצליחו לסתור אותם. העותרים טענו כי בדירה היתה גם מיטה זוגית שהפקח שערך את הביקור לא ראה אותה. אולם בהחלטה נקבע כי הגם שהעותרים הגישו תמונה שהיתה אמורה להוכיח את הטענה הזו, התמונה היתה חשוכה, ולא ניתן היה לראות מה צולם בה.

יו"ר ועדת ההשגה התייחסה לטענת העותרים לפיה הם עברו לגור בדירה אחרת, גדולה יותר, בחודש ספטמבר 2009. היא קבעה בהחלטה כי טענה זו אינה רלוונטית, משום שהיא אינה מתייחסת למועד הביקור של הפקח מטעם יחידת עו"ז. על כל פנים, טענה זו לא הוכחה, משום שהיא לא נתמכה בכול ראיה. יו"ר ועדת ההשגה אף ציינה כי מסקנתה מתחזקת לאור העובדה כי בין העותרים אין שיתוף כלכלי, אין להם רכוש משותף ואין להם מעורבות אמיתית זה בחייו של זה. העותרים אינם מבליים יחד, והם מנהלים למעשה את חייהם בנפרד. מר לנצמן אף אינו משתתף בתשלום שכר טרחת עוה"ד בקשר עם ניהול ההליכים שנועדו להסדיר את מעמדו של מר פובדורה. עוד נקבע בהחלטה כי אף אם העותרים אכן גרים יחד וקיימת ביניהם תלות המבוססת על אינטרסים הדדיים, אין די בכך כדי להגדירם כידועים בציבור.

טענות הצדדים

7. בסיכומים מטעמם טענו העותרים כי הם אכן חיים חיי שיתוף ומנהלים משק בית משותף. הם טענו כי בשימוע שנערך להם לאחר פסק הדין בעתירה הקודמת, סירבו נציגי המשיב לקבל לעיונם תמונות של הדירה ברח' לוינסקי, תמונות שנועדו להוכיח כי שני העותרים גרו בדירה זו יחדיו. העותרים אף המציאו תצהירים של בני משפחה קרובים מהם עולה כי הם אכן בני זוג.

העותרים טענו כי לא הוצג להם פרוטוקול הפעולה של הפקח שערך את הסיור בדירה ברח' לוינסקי, וכי הסיכום שהוצג להם איננו חתום ולא ברור על ידי מי ומתי הוא נערך. מר פובדורה שהיה נוכח בביקור הפקח, טען כי הוא לא היה מודע למטרת הביקור, ולכן לא הראה לפקח את המיטה הזוגית שנמצאה בחדר הסמוך לחדר בו ביקר הפקח.

8. העותרים הוסיפו וטענו כי במשך 7 שנים הכיר בהם המשיב כבני זוג, חרף העובדה שלא היה להם חשבון בנק משותף. לטענתם, אם לא היה ביניהם שיתוף רכושי, הרי זה רק משום שהם היו חסרי רכוש. העותרים הוסיפו כי מהראיון שנערך להם עולה כי היה ביניהם שיתוף כלכלי, וכי הם מסייעים זה לזה כאשר יש בכך צורך בהתאם למצבם הכלכלי. מר פובדורה אכן רכש בית בפיליפינים, אולם הוא עשה כן בתחילת הקשר בין בני הזוג, ורק על מנת לסייע לבני המשפחה שלו בפיליפינים.

עוד ציינו העותרים כי מערכת יחסים בין בני זוג הומוסקסואליים שאין להם ילדים משותפים, היא שונה ממערכות יחסים זוגיות אחרות, ויש לבחון אותה באופן שונה

ממערכת יחסים שקיימת בין בני זוג הטרוסקסואלים. ודאי שהיא שונה ממערכת היחסים בין בני זוג המגדלים יחד ילדים משותפים.

9. העותרים טענו כי החלטתה של יו"ר ועדת ההשגה בעניינם היתה שגויה. לטענתם, נמסר ככול הנראה מידע שגוי ביחס אליהם, מידע ממנו הסיק המשיב כי בשנת 2009 העותרים לא גרו יחד. העותרים טוענים כי אין מקום להסתמך על ממצאי הדו"ח ממנו עולה לכאורה כי הם לא גרו יחד במועד בו נערכה הביקורת בדירה ברחוב לוינסקי. הם מוסיפים כי מנגד, מול האמור בדו"ח, הם הציגו ראיות רבות מהן עולה כי הם אכן בני זוג. לגישת העותרים, את הדירה ברחוב לוינסקי בה ביקר המפקח מטעם המשיב, הם עזבו בחודש ספטמבר 2009, שאז הם עברו להתגורר בדירה אחרת. כשנה לאחר מכן, הם עברו לגור בדירה אחרת נוספת, ברח' קפאח 14 בתל אביב.

עוד נטען כי חרף עמדתו של המשיב, לא התגלו כל סתירות בין הגרסאות של בני הזוג. לכן, ומאחר שמדובר בזוגיות אמיתית וכנה, בקשו העותרים כי בית המשפט יורה למשיב להוסיף ולבחון אותה, וזאת – כאשר שני בני הזוג נמצאים בישראל.

10. המשיב טען בסיכומיו כי יש לדחות את העתירה. הוא טען כי העתירה הוגשה בשיהוי, ביום האחרון בו ניתן היה להגישה, קרי בדיוק 30 יום לאחר המצאתה במשרדי ב"כ העותרים. עוד נטען כי העתירה משמשת פלטפורמה להגשת ראיות חדשות מטעם העותרים, ראיות שלא היו קיימות במועד הדיון בהשגה.

המשיב מתייחס בהקשר זה לתמונות של העותרים מחודש אפריל 2012; לחשבון בנק משותף שנפתח ביום 13.9.2012; לבקשה לקבלת כרטיס חיוב בחשבון זה מיום 2.10.2012; ולהסכם מיום 13.8.2012 להעברת חלק מנכס בפיליפינים השייך לאחותו של מר פובדורה – לידי מר לנצמן. ראיות אלה לא היו קיימות כאמור בעבר, ולכן גם לא נדונו ולא נבחנו על ידי יו"ר ועדת ההשגה. יתרה מזאת, העובדה כי הן "נוצרו" רק לאחר הגשת העתירה, מחשידה את העותרים, ומעלה חשש כי העותרים פעלו באופן בו פעלו כדי לייצר מראית עין של זוגיות בלבד.

לגישת המשיב, הגשת עתירה מנהלית אינה הזדמנות למקצה שיפורים ראייתי, ובית-המשפט יכול רק לבחון את החלטה של יו"ר ועדת ההשגה בהתאם למידע שהיה קיים בפניה במועד קבלת החלטתה. אם ירצו העותרים – יוכלו להגיש בקשה נוספת להכרה בהם כבני זוג, אולם זאת רק לאחר שמר פובדורה יעזוב את הארץ.

11. לגישת המשיב, העותרים לא העלו כל טענה ביחס לעילה המצדיקה התערבות בהחלטתה של יו"ר ועדת ההשגה. אין מדובר בהחלטה שיש בה טעות משפטית, ואף לא בהחלטה החורגת ממתחם הסבירות. המשיב טען כי החשד הסביר שעלה מהצטברות מכלול הראיות בדבר הקשר הנטען בין העותרים, לא הופרך על ידיהם.

12. המשיב הפנה לסתירות שהיו קיימות בין גרסאותיהם של העותרים בנושאים משמעותיים, כגון חלוקת הנטל הכלכלית ביניהם, בנוגע לטיב הקשר, בילוים משותפים של בני הזוג, אורחות חיים (כמו השאלה האם הם נוהגים לאכול יחד ארוחת ערב), קשר עם המשפחה המורחבת של מר לנצמן וכיו"ב. העובדה כי הסתבר מביקור הפקח כי מר פובדורה מתגורר לבד בדירה ברח' לוינסקי, מכבידה אף היא על העותרים. המשיב אף הפנה להערות ביחס להתנהגות העותרים בזמן הראיון. לגישת המשיב, העותרים הם למעשה שותפים לדירה המנהלים כל אחד את חייו בנפרד.

המשיב אף הפנה לראיון הנוסף שהתקיים לאחר פסק הדין בעתירה הקודמת, ממנו עלה כי בין העותרים אין שיתוף רכושי, כי הם מתחלקים בהוצאותיהם שווה בשווה, כנהוג בין שותפים לדירה, הם עורכים קניות בנפרד, ומר פובדורה נושא לבדו בעלויות ההליך המשפטי. המשיב טען כי אין די בקיומו של קשר כלשהו בין בני זוג, ואף לא בכך שהם גרים יחד, כדי שניתן יהיה לקבוע כי הם הרימו את הנטל המוטל עליהם והוכיחו קיומו של קשר כן, המצדיק מתן מעמד לאזרח הזר על יסוד הקשר המשותף.

המשיב טען כי הוא היה רשאי להסתמך על הראיונות שנערכו לעותרים, שהאמור בהם הוא ראיה מנהלית בעלת משקל; וכי אין מקום לקבל את טענות העותרים ביחס לפסילת דו"ח הפעולה מיום 6.9.2009, שכן טענות אלה לא עלו לפני הגשת העתירה המנהלית.

העותרים בקשו לשמור על זכותם לעתור ולבקש להגיש סיכומי תשובה לסיכומי המשיב, אולם לאור מכלול החומר שהוצג בפניו, ולאור התוצאה של פסק-דין זה, אינני סבורה כי יש מקום להגשת סיכומי תשובה מעבר לסיכומים שהוגשו עד כה.

דיון

13. [חוק הכניסה לישראל](#) התשי"ב - 1952 קובע כי למי שאינו אזרח ישראלי, אין זכות קנויה להתיישב בארץ. לשר הפנים ישנו שיקול-דעת רחב אם לתת לאדם כזה רישיון שהייה בישראל. ככלל, מעניק שר הפנים רישיון שהייה בישראל למי שהוא בן זוג של אזרח ישראלי, ובלבד שהוכח לו כי הקשר בין בני הזוג הוא אמיתי וכן, וכי אין שיקולים אחרים המצדיקים את דחיית הבקשה. הנטל להוכיח את קיומו של קשר כן ואמיתי, מוטל על בני-הזוג הטוענים לכך.

שר הפנים קבע כי תהליך מתן מעמד לבן הזוג הזר ייעשה באמצעות ה"הליך המדורג" המוצא את ביטויו ב"נוהל הטיפול בהסדר מעמד לבני זוג של אזרחים ישראלים לרבות בני אותו מין" (נוהל 5.2.0009). במסגרת הנוהל, נבחנת שאלת כנות הקשר בין בני הזוג (כמו גם השאלה אם קיימת מניעה אחרת להענקת מעמד לבן הזוג הזר).

14. זכותו של בן הזוג הזר לקבל רישיון שהייה בישראל, נגזרת מזכותו של האזרח הישראלי לחיי משפחה. כך נקבע בין היתר בבג"ץ 3648/97 סטמקה נ. שר הפנים פ"ד נג(2) 728, 790. ההלכה הפסוקה הכירה בכך כי הזכות לחיי משפחה היא זכות יסוד במשפט הישראלי: "אכן, הקשר המשפחתי, והגנה עליו ועל מרכיביו הגרעיניים (בני הזוג וילדיהם), מונח ביסוד המשפט הישראלי. למשפחה תפקיד חיוני ומרכזי בחייו של היחיד ובחייה של החברה. הקשרים המשפחתיים, עליהם מגן המשפט ואותם הוא מבקש לפתח, הם מהחזקים ומהמשמעותיים ביותר בחייו של אדם... הזכות לחיי המשפחה אינה מתמצית בזכות להינשא ולהוליד ילדים. הזכות לחיי משפחה משמעותה גם הזכות לחיי משפחה משותפים. זו זכותו של בן הזוג הישראלי לקיים את חיי משפחתו בישראל. זכות זו נפגעת אם אין מאפשרים לבן הזוג הישראלי לחיות חיי משפחה בישראל עם בן הזוג הזר. בכך נכפית עליו הבחירה בין הגירה מחוץ לישראל לבין ניתוק מבן זוגו" (ר' חוות דעתו של כב' הנשיא ברק בפס"ד עדאלה, בעמ' 782, ור' גם בבג"ץ 466/07 ח"כ זהבה גלאון מר"צ- יחד נ' היועץ המשפטי לממשלה (לא פורסם, 11.1.2012) ואת דעת הרוב (שם).

נישואין אינם תנאי הכרחי ואף לא תנאי מספיק להכרה בזוגיות המצדיקה מתן מעמד לבן הזוג הזר. גם בני זוג - בין גבר ואישה ובין בני זוג בני אותו מין - הידועים בציבור כנשואים עשויים להיות זכאים למעמד כזה.

15. כפי שצוין לעיל, בני הזוג דנן אינם נשואים זה לזה. לכן, יש לבחון מהי אותה זוגיות של בני זוג הידועים בציבור זה לזה, שכאשר היא קיימת, זכאי בן הזוג הישראלי לכך שבן זוגו הזר יקבל אשרת שהייה בישראל.

ההלכה הפסוקה קבעה ביחס לידועים בציבור, כי מדובר ככלל במערכת יחסים שיש לה שני יסודות – חיי אישות כבעל וכאישה, וניהול משק בית משותף. כך נקבע בין היתר בע"א 621/09 קרול נסיס נ. קורניה יוסטר פ"ד כד (1) 617:

"יש כאן שני יסודות: חיי אישות כבעל ואישה וניהול משק בית משותף. היסוד הראשון מורכב מחיים אינטימיים כמו בין בעל ואשתו, המושתתים על אותו יחס של חיבה ואהבה, מסירות ונאמנות, המראה שהם קשרו את גורלם זה בזה.... היסוד השני הוא ניהול משק בית משותף..."

ההלכה הפסוקה אף התייחסה לקשר בין היסודות הללו, כאשר ניהול משק בית משותף פורש כ"לא סתם משק בית משותף מתוך צורך אישי, נוחות, כדאיות כספית או סידור ענייני, אלא כפועל יוצא טבעי מחיי המשפחה המשותפים, כנהוג וכמקובל בין בעל ואישה הדבקים אחד בשנים בקשר של גורל חיים" (ר' עע"מ 4614/05 מדינת ישראל נ. אורן 2006). מדובר אם כן ביסוד אחד שהוא אובייקטיבי- ניהול משק בית משותף, וביסוד נוסף שהוא סובייקטיבי יותר, ולכן גם קשה הרבה יותר להגדרה ולהוכחה – קיום מערכת יחסים המושתתת על חיבה ואהבה.

16. לכן, כדי להכריע במחלוקת שבין הצדדים, יש לבחון את הרקע העובדתי הרלוונטי ביחס לחייהם של שני העותרים – האם הם חיים יחד ואיזה סוג של שיתוף - אם בכלל - קיים ביניהם. לאור התשתית העובדתית הזו, יהיה מקום לברר את השאלה האם סוג הקשר בין העותרים כפי שהוכח, מצדיק מתן אשרת שהייה לבן זוג זר של אזרח ישראלי.

כן יש לזכור בבחינת טענות העותרים כי "כל אחד מהפונים בבקשת מעמד בישראל הוא עולם ומלואו, וכי כל החלטה המתקבלת בענייניו על ידי המשיב או על ידי רשות אחרת הפועלת מטעמו, עשויה להיות הרת גורל ובעלת השפעה דרמטית על חייו, כבודו ויתר זכויותיו של הפונה. פועל יוצא מכך הוא כי לכל בקשה לקבלת מעמד בישראל המונחת לפני המשיב, מצויים הוא וכל הפועלים מטעמו, להתייחס ברגישות ובתשומת-לב..." (ר' פרשת מקסימוב, כב' השופט מצא). כפי שיובהר להלן, הרגישות המחויבת בבחינת כל בקשה לקבלת מעמד ולהכרה בזוגיות, חלה ביתר שאת כאשר מדובר במי שמנהלים מערכת יחסים ארוכת שנים, שלפחות מלכתחילה הוכרה על ידי המשיב כמערכת זוגית.

לאור האמור לעיל, נבחן את טענות הצדדים.

שאלת המגורים המשותפים של העותרים

17. השאלה האם מי שמתיימרים להיות בני זוג גרים יחד תחת קורת גג אחת, היא אכן שאלה משמעותית ביותר בבחינת סוגיית הזוגיות בכלל, וקיומו של משק בית משותף בפרט. אף אם יכולה להיות קיימת זוגיות גם ללא מגורים משותפים (ואינני מחווה דעה בשאלה זו במסגרת פסק הדין דנן); ואף שמגורים משותפים אינם בהכרח הוכחה המעידה על זוגיות (יחסים של שותפים לדירה אינם יחסי זוגיות) – הרי אין ספק כי קיומם של מגורים משותפים הוא ענין משמעותי, חשוב ובסיסי בבחינת נושא הזוגיות. מגורים משותפים הם בדרך כלל מרכיב הכרחי בקריטריון של "ניהול משק בית משותף" וכאשר קיימים מגורים משותפים, קל הרבה יותר להוכיח את הקריטריון הזה.

העותרים נמצאים לטענתם בקשר עוד משנת 2000, ובקשתם הראשונה להכיר בקשר הוגשה עוד בשנת 2002. מלכתחילה, ועד שנת 2008 לערך, נראה כי לא עלו ספקות ביחס לכנות הקשר ביניהם, ולכן בעבר הוארכו אשרות שהייה של מר פובדורה.

18. מסקנה זו עולה למשל מהאמור בנספח ז' לעתירה, תשובה של המשיב מיום 11.10.10 לעותרים. במסמך זה צוין כי "התרשמותנו כי בשנים האחרונות חלה ירידה בכנות הקשר שבין בני הזוג. בראיון האחרון ההתרשמות מכנות הקשר היתה נמוכה ואף התרשמנו כי אינכם מקיימים משק בית משותף".

מסקנה זו עולה גם מהאמור בגיליון הרישום מיום 24.1.2008 (חלק מנספח י' לעתירה), בו צוין כי "לא ניתן להתעלם מהעובדה שבני הזוג יודעים הרבה דברים אחד על השני, ושאכן

הייתה מערכת יחסים, אך נכון להיום ספק אם הנ"ל מנהלים מערכת יחסים כלשהי, אן שרק חיים יחד באותה דירה – דירה בת 3 חדרים, יכול להיות שאפילו מתגוררים בחדרים נפרדים (ההדגשות לעיל ולהלן הן שלי, ר.ר.).

19. מדובר אם כן בזוג שמערכת היחסים ביניהם החלה, גם לגישת המשיב, זה מכבר. כפי שצינתי לעיל, כאשר מדובר בעותרים שהקשר הנטען ביניהם הוא ארוך שנים (למעלה מ-12 שנים), וכאשר גם לגישת המשיב היתה ביניהם מערכת יחסים בעבר, יש לנהוג במשנה זהירות ביחס להחלטה לפיה אין עוד בין הצדדים קשר הראוי להגנה. אין דומה זוג שהיה בקשר ממשי ועולה טענה כי האינטנסיביות שלו פחתה, לזוג שמלכתחילה לא הצליח להוכיח מעולם את עצם קיומו של קשר.

20. זאת ועוד – בטרם התקיים הביקור הנטען של הפקח, עמדת המשיב היתה כי אף אם חלה ירידה ב"כנות הקשר" או באינטנסיביות שלו, הרי העותרים חיים יחד. מסקנה זו עולה מהמסמך שנזכר לעיל, גיליון הרישום מיום 24.1.2008 (חלק מנספח י' לעתירה), בו צוין כי העותרים "**חיים יחד באותה דירה**", וניתנה המלצה לשלוח את משטרת ההגירה לבדיקה האם העותרים חיים יחד כבני זוג.

21. זאת ועוד - גם ביחס לתקופה שלאחר הביקור הנטען של בדירה ברח' לוינסקי, נראה כי המשיב אינו חולק על כך כי העותרים חיים יחד באותה דירה. כך עולה למשל מהחלטתו של מנהל לשכת רשות האוכלוסין מיום 23.8.2010 – קרי החלטה שניתנה לאחר הביקור הנטען של הפקח בדירה ברח' לוינסקי – בה מצוין כי מדובר בשותפים לדירה בלבד, ולא במי שמקיימים קשר זוגי. כך נקבע בהחלטה זו (מיום 23.8.2010):

"התרשמותנו כי בשנים האחרונות חלה ירידה בכנות הקשר בין בני הזוג ובראיון האחרון התרשמותנו מכנות הקשר הינה נמוכה. נראה כי הינם שותפים בדירה אך אינם מקיימים משק בית משותף. בנוסף עלו מספר סתירות בראיון וזאת למרות שהינם בהליך כבר כ-8 שנים".

גם מסיכומי המשיב עולה כי הוא אינו כופר בכך כי העותרים גרים באותה דירה – ככל שהדבר נוגע לפרק הזמן שלאחר דו"ח הפקח מיום 6.9.2009. כך, צוין בס' 25 לסיכומים כי בראיון מיום 10.6.2010, עלה כי העותרים הם למעשה "**שותפים לדירה אשר מנהלים כל אחד את חייו בנפרד, וכלל אינם בני זוג**" (ור' גם ס' 36 לסיכומים).

22. העותרים טענו כאמור כי הם גרים יחד החל משנת 2000, וכי הם גרים יחד עד היום. במהלך השנים הם גרו במספר דירות, שאחת מהן היתה – לטענתם – הדירה ברח' לוינסקי, בה התקיים הביקור של הפקח מטעם יחידת עו"ז. המחלוקת בין הצדדים ביחס למגורים המשותפים, מתייחסת אם כן בעיקרה לשאלה האם העותרים אכן גרו יחד בדירה ברח' לוינסקי, במועד בו ביקר בה הפקח.

בדו"ח מיום 6.9.2009 המתייחס לביקור הנ"ל (נספח ח' לתשובה), צוין כי:
"נתקבל דווח על ידי אדם אלמוני ברחוב שהנתין הנ"ל (מר פובדורה, ר.ר.) רוצה לקבל תעודת זהות במרמה ושהוא בכלל מתגורר כבר שנתיים לבד ברחוב לוינסקי 87 קומה 3 דלת מצד ימין ת"א. הדיווח הנ"ל נבדק ונמצא אמין. פובדורה ריי ת.ז. ארעי 327086039 מתגורר בדירת חדר בערך של 15 מטרים בסך הכול. יש במקום מיטת יחיד וארון מפלסטיק עם הבגדים רק שלו. שאלתי האם יש לו תמונה להראות לי של הבן זוג שלו והוא ענה בשלילה. יש לבדוק את האמינות של הקשר הנ"ל".

23. העותרים טענו כי אין להתייחס למסמך זה, משום שמדובר במסמך שאינו חתום ולא ברור מי ערך אותו ומתי. הם אף טענו כי הסיכום אינו מסמך שנערך במהלך הביקור בדירה, אלא במועד מאוחר יותר (לא ברור מתי). המשיב התנגד כאמור להעלאת טענות אלה, שהועלו לגישתו לראשונה במסגרת העתירה.

אני סבורה כי לדו"ח הפקח ישנו משקל כראיה מנהלית. זאת, הן משום שהעותרים לא העלו טענות ביחס אליו בהליך בפני יו"ר ועדת ההשגה, והן משום שהעותרים הודו למעשה בכל האמור בו: קרי כי פקח מטעם המשיב אכן ביקר בדירה ברח' לוינסקי, וכי במועד הביקור אכן היה רק מר פובדורה נוכח בדירה. העותרים לא כפרו בכך כי הפקח ראה רק חדר אחד, וכי ניתן היה להתרשם מהחדר האחד אותו הוא ראה כי הדירה היא דירת יחיד. הם אף לא כפרו בכך שהפקח הסתכל בארון הבגדים, בו היו רק בגדיו של מר פובדורה.

הודאתם של העותרים בכל האמור לעיל, מחייבת אותם למתן הסבר סביר לכפירתם במסקנתו של הפקח מהביקור. העותרים טענו כי מר פובדורה לא היה מודע למטרת הביקורת – הוא היה סבור כי מדובר בביקור שגרתי בבנין בו נבחנה חוקיות שהייתם בישראל של הדיירים. לכן, מר פובדורה לא הציג לפקח את החדר הנוסף בדירה (חדר בו היתה לפי הטענה מיטה זוגית), והוא אף לא הראה לו את ארון הבגדים הנוסף, בו נמצאו בגדיו של מר לנצמן – משום שהוא לא היה סבור שלענין זה יש חשיבות כלשהי ביחס למטרת הביקורת.

24. כדי להוכיח את גרסתם, צירפו העותרים לעתירה כנספח ח' תמונות של הדירה שברח' לוינסקי – תמונות שצולמו לאחר שהעותרים עזבו כבר את הדירה, וגרו בה דיירים אחרים. בתמונות ניתן לראות – לגישת העותרים – את המחיצה שהם טענו שהיתה קיימת בין המיטה הנוספת לבין המיטה אותה ראה הפקח, וכן (בהתאם למצוין על התמונות) – ישנה גם תמונה של המיטה הנוספת עצמה.

קשה לקבוע ממצאים על סמך התמונות, מה עוד שיו"ר ועדת ההשגה לא קבעה ממצאים כאלה (שכן התמונות שהוצגו לה היו כהות ולא ברורות). מדובר בתמונות שקשה להסיק

מהן מסקנות חד משמעיות, ושניתן רק לציין כי אפשר לראות בהן לכאורה כי קיימת מיטה בשטח מאחורי מחיצה, אך לא ברור היכן הן צולמו, וכאמור ברור כי הן צולמו לאחר שהעותרים עזבו את הדירה, וכאשר חיו בה כבר אנשים אחרים.

25. הצדדים חלוקים ביניהם גם בשאלה האם הביקור של הפקח היה ביקור שגרתי לבחינת אישורי שהייה של עובדים זרים בבניין. לגישת העותרים – כך הבין מר פובדורה. ב"כ העותרים ציינה בסיכומיה כי ממכלול החומר עולה כי אכן היה מדובר בביקורת שגרתי, ולא בביקורת שנועדה לבחון את השאלה האם העותרים חיים יחד. מסקנה זו עולה, כך נטען, מסיכום הוועדה הלשכתית מיום 10.6.2010. סיכום זה נערך 9 חודשים לאחר הביקור המדובר, ובו צוין כי **"בעבר הועבר התיק ליח' התשאול, אך לא נבדק על ידם"**. מכאן מבקשים העותרים להסיק כי יחידת התשאול אכן לא בדקה את הקשר הזוגי בין העותרים.

אני סבורה כי אין הכרח לקבוע מסמרות ביחס למטרת הביקור, מה עוד שהשאלה המרכזית אינה מה היתה מטרת הביקור של הפקח, אלא השאלה מה הבין מר פובדורה ביחס לביקור. זאת משום שאני סבורה כי גם בהנחה שהעותרים לא חיו יחד באותה דירה במועד בו נערך ביקור הפקח – מסקנה שהיא ללא ספק אפשרית לאור דו"ח הפקח, אין בכך כדי לשנות את התוצאה של העתירה דן.

26. הטעם לכך הוא משום שביקור הפקח נערך כאמור בחודש יוני 2009. העותרים טוענים כי מאז הביקור הם עברו דירה פעמיים, וכי היום הם אינם חיים עוד בדירה בה נערך הביקור. הם עזבו את הדירה הזו לגישתם כ-3 חודשים אחרי ביקור הפקח, בחודש ספטמבר 2009. כיום, כך נטען, חיים העותרים בדירה ברח' קפאח 14 בתל אביב. העותרים לא גרו בדירה ברח' לוינסקי אלא בדירה אחרת כבר במועד בו נדונה העתירה הקודמת, ובמועד בו נערך לעותרים הראיון הנוסף לאחר פסק הדין בעתירה הקודמת. העותרים גרו בדירה אחרת (ולא היתה למעשה מחלוקת על כך) במועד בו נדון עניינם בפני יו"ר ועדת ההשגה. לכן, לא נכון היה להתעלם מהשאלה האם העותרים גרים יחד כבני זוג במועדים הרלוונטים לדיון בפני ועדת ההשגה, כאשר חלף פרק זמן של כשנתיים וחצי ממועד הביקור של הפקח בדירה ברח' לוינסקי ועד לדיון בפני יו"ר ועדת ההשגה. העובדה כי יו"ר ועדת ההשגה לא התייחסה לשאלת המגורים המשותפים בין הצדדים במועד הדיון בפניה, פוגמת לטעמי בהחלטתה.

27. מערכת יחסים בין בני זוג עשויה להיות מערכת יחסים היודעת עליות ומורדות. בסופו של דבר, ההחלטה בדבר זכותו של בן הזוג הזר לקבל מעמד בישראל, צריכה לקחת בחשבון את מצב מערכת היחסים נכון למועד בו מתקבלת ההחלטה. ההליך המדורג הוא לכן – כפי שתואר לעיל - הליך מתמשך, המביא בחשבון את העובדה כי מערכות יחסים יכולות להשתנות במהלך הזמן. אכן, המשיב אינו יכול לעקוב בכל רגע נתון אחרי מערכות היחסים בין בני זוג שאחד מהם אינו אזרח ישראלי. אולם, במקרה כמו המקרה דן, כאשר בית המשפט המחוזי בירושלים החזיר את עניינם של העותרים לדיון נוסף בפני המשיב תוך שהוא אפשר להם להציג ראיות נוספות, נכון היה לטעמי להתמקד במסגרת הדיון הנוסף

בפני המשיב ובפני יו"ר ועדת ההשגה, גם בשאלה האם העותרים חיים יחד תחת קורת גג אחת במועד הדיון, ולא רק בשאלה האם הם אכן חיו יחד במועד ביקור הפקח בדירה ברח' לוינסקי.

מסקנה זו נובעת כאמור מהעובדות והנסיבות המיוחדות המאפיינות את המקרה דנן – ובכלל זה אורך הזמן של מערכת היחסים, העובדה כי גם המשיב אינו חולק על כך כי העותרים גרו יחד באותה דירה לפני ביקור הפקח, וכי הם גרו יחד תחת קורת גג אחת, לשיטתו של המשיב - כשותפים לדירה - גם בתקופות מאוחרות יותר.

סיכומה של נקודה זו – העותרים חיו יחד לפני ביקור הפקח ואף לאחר מכן. ניתן להניח לצורך ההכרעה בפסק-דין זה, כי בתקופה בה ביקר הפקח בדירה ברח' לוינסקי, העותרים לא חיו יחד תחת קורת גג אחת.

השיתוף הרכושי

28. המשיב התייחס לשאלה האם בין העותרים ישנו שיתוף רכושי. לגישתו, לכול אחד מהעותרים יש רכוש נפרד משלו. נכסים שקנה מר פובדורה בחו"ל אינם קשורים למר לנצמן. כל ההוצאות לסיוע משפטי משולמות ע"י מר פובדורה, שבחר לא לענות לשאלה למה מר לנצמן לא משתתף בהוצאות אלו. לגישת המשיב, אלה הן אינדיקציות לכך שאין מדובר בבני זוג.

העותרים טענו כי לא היה להם רכוש משותף משום שהם היו עניים, וכלל לא היה להם רכוש. הם הוסיפו וטענו כי מהראיונות שנערכו לעותרים, עולה כי המסקנה לפיה לא היה כל שיתוף כלכלי בין העותרים – איננה נכונה. כך, מר לנצמן ציין כי **"כל דבר שאחד קונה שייך לשנינו"**. מר פובדורה ציין כי הוא משלם את שכר טרחת עורך הדין בהליך דנן כי **"לי יש כסף"**. הוא הוסיף **"אין בינינו שום הסכם, לא בכתב ולא בעל פה, אנחנו עוזרים אחד לשני כשאנחנו צריכים"**. מר לנצמן סייע לו לגישתו כאשר אביו נפטר והוא נסע לפיליפינים. כאשר לדירה שרכש מר פובדורה בפיליפינים (ושמאחר יותר לאחר הגשת העתירה הועבר חלק ממנה למר לנצמן), ציין כי דירה זו נרכשה בתחילת הקשר בין בני הזוג, ומר פובדורה רכש אותה כדי לסייע לבני משפחתו.

29. אני סבורה כי המסקנה ממכלול הראיות שהוצגו, היא כי לעותרים ישנה מחויבות הדדית זה לזה, שבאה לידי ביטוי גם במישור הכלכלי. לא נסתרה הטענה לפיה לאף אחד מהם אין רכוש רב. אבל העותרים מסייעים זה לזה גם במובן הכלכלי. עוד יש לציין כי העותרים פתחו לאחרונה חשבון בנק משותף. המשיב טען כאמור כי העובדה שהחשבון נפתח רק לאחרונה – מחשידה את העותרים, ועלולה להעיד כי הם **"אוספים ראיות"** רק כדי להפיס את דעתו של המשיב ושל בית המשפט.

אינני סבורה כי יש לראות את הדברים באופן זה. העובדה כי שני אנשים חולקים חשבון בנק משותף (כמו גם העברת הזכויות בנכס בפיליפינים למר לנצמן), הם עניינים משמעותיים שיש להם השלכה על חיי הצדדים ועל זכויותיהם גם מעבר להליך המשפטי הנוכחי. העובדה כי הצדדים נתנו אמון זה בזה והסכימו להסדרים הללו, היא עובדה בעלת משמעות, לא ניתן להתעלם ממנה, והיא מעידה על החשיבות שהצדדים מייחסים זה לזה, על רצון כן לאפשר למר פובדורה להישאר בארץ עם מר לנצמן, ועל נכונות לפעול בכול האפיקים כדי לאפשר זאת.

סיכומה של נקודה זו – הצדדים גרו יחד והיתה ביניהם גם מחויבות כלכלית הדדית עוד לפני הגשת העתירה והחלטת יו"ר ועדת ההשגה, מחויבות שהתהדקה לאחר הגשת העתירה הנוכחית.

האם קיים בין העותרים קשר של "חיבה ואהבה"?

30. כאמור, אין די בקיומו של משק בית משותף ובחיים משותפים תחת קורת גג אחת, כדי להצדיק את המסקנה לפיה מדובר במערכת יחסים המצדיקה מתן רישיון שהייה לבן הזוג הזר, לאור הקשר בינו לבין האזרח הישראלי. כדי שמערכת היחסים תהיה כזו, נדרש "דבר מה נוסף". טיבו של אותו "דבר מה נוסף" הוא חמקמק וקשה מאוד להגדרה ולהוכחה, ממספר טעמים.

31. ראשית, השאלה אותה על בית המשפט לבחון היא שאלה רגשית בעיקרה – האם בני הזוג מקיימים ביניהם קשר המבוסס על חיבה ואהבה, האם הם קשרו את גורלותיהם זה בזה. אלה שאלות שקשה להשיב עליהן, ומובן כי לבית המשפט (כמו גם לוועדת ההשגה) קשה הרבה יותר לבחון אותן ולהעריכן. הערכת רגשות המצויים בלבם של בני הזוג, השאלה עד כמה בני הזוג חשובים ומשמעותיים זה לזה, עד כמה הם אוהבים זה את זה – אלה הן שאלות שלבית המשפט אין כלים טובים כדי להכריע בהן.

מעבר לכך, יש לקחת בחשבון גם את העובדה כי השאלה מהו אותו יחס של חיבה ואהבה שצריך להיות קיים בקשר הזוגי, היא שאלה שהתשובה לה איננה ברורה וחד משמעית. לענין זה, בית המשפט – כמו גם המשיב וועדת ההשגה, צריכים להיות רגישים לעובדה כי קשרים זוגיים הם מגוונים ביותר, מבחינת טיב הקשר, מהות השיתוף, המניעים שהביאו את הצדדים לקשר, מידת האינטימיות בין בני הזוג, מידת המעורבות שלהם זה בחייו של זה וכיו"ב.

32. ההלכה הפסוקה התייחסה לנושא זה ב**בג"צ 1173/07 יון נ. משרד הפנים** שם נקבע כי: **"יש להיות ערים לעבודה כי במגוון הקשרים האפשריים הקיימים בין בני אדם, ייתכנו קשרים זוגיים אמיתיים גם כאשר נתוניהם של בני האדם המקיימים אותם אינם תואמים מסגרות מקובלות ומוכרות... גם אם אין לסוג קשר כזה אח ורע בסביבה הטבעית המוכרת, וגם אם קשה לשבץ את הקשר לתבנית יחסים**

מקובלת. לפיכך על הרשות המוסמכת להתייחס בפתיחות רבה לבחינת נושא זה, ולבחון אותו ברגישות ובזהירות, לבל ייגרמו נזק ופגיעה לעותרים על לא עוול בכפם, אם אמנם מדובר בקשר זוגי אמיתי ביניהם, גם אם הוא שונה וחוג מהמקובל ככל שיהא".

לאור האמור לעיל, ננסה לבחון להלן האם הוכיחו העותרים את קיומו של היסוד הנוסף הנדרש להוכחת קיומו של קשר של ידועים בציבור, היסוד של חיבה ואהבה, ושותפות גורל.

הראיונות שנערכו לעותרים

33. עריכת ראיונות למי שטוענים להיות בני זוג, היא אמצעי לגיטימי בו נוקט המשיב כדי לבחון את כנות הקשר ביניהם ואת מידת האינטנסיביות שלו. בבחינת התשובות לראיונות, ניתן לבחון בין היתר את השאלה מה יודעים בני הזוג איש על רעהו, תוך הנחה כי בני זוג המקיימים קשר זוגי כן, יודעים בדרך כלל פרטים משמעותיים זה אודות זה. יש לבחון הן את השאלה האם נפלו סתירות משמעותיות בין התשובות לשאלות, והן גם את השאלה האם מודעים בני הזוג לנתונים רבים ומשמעותיים זה אודות זה.

34. אני סבורה כי מהראיונות שנערכו לעותרים עולה (חרף טענת המשיב בהקשר זה), כי מדובר בשני אנשים שיש להם הכרות קרובה זה של זה, קיים ביניהם קשר אינטנסיבי, והם יודעים פרטים רבים זה על חייו של זה.

מסקנה זו עולה בין היתר ממסמך של המשיב - המהווה חלק מנספח י' לעתירה, מיום 24.3.2009, בו צוין כי:

"לדעתי לא ניתן להפסיק את ההליך לאור הסתירות שהתגלו בראיון. יש להמשיך ולבחון את הקשר הזוגי. ניתן לבקש בכול זאת בדיקת יחידת התשאול לבדוק שהם אכן עדיין חיים כבני זוג".

כלומר, גם המשיב היה ער לכך כי מדובר במקרה גבולי, שיש לחזור ולבחון את מכלול נסיבותיו. כך, לדוגמה, יודע מר פובדורה כי מר לנצמן למד ציור אצל מורה בשם ודים (לגישת המשיב הוא חשב שמדובר במקום בשם ודים, אך לא זו המסקנה העולה מקריאת הדברים בראיון). לימוד הציור אצל ודים עולה גם מתשובותיו של מר לנצמן. מדובר בתשובות זהות בנושא שולי יחסית, שסביר שיהיה ידוע רק למי שיש לו קשר הדוק עם מר לנצמן. מר פובדורה אף ידע כי מר לנצמן הפסיק לקחת את השיעורים מטעמים כלכליים – אף זהו ענין המעיד על האינטנסיביות של הקשר. מר פובדורה מכיר את אחיותיו של מר לנצמן, וכפי שיובהר להלן, הוא מכיר גם את אמנו של מר לנצמן.

35. המשיב ציין כי קיימת סתירה בין גרסאות העותרים ביחס לסכום שמר פובדורה שולח למשפחתו מדי חודש. עיון בפרוטוקול השימוע מעלה כי מר לנצמן ציין כי מר פובדורה שולח למשפחתו "כ – 100 - 200 דולר" בעוד שמר פובדורה ציין כי הוא שולח לאמו "כ-200

דולר". לא זו בלבד שאין מדובר בסתירה, אלא דווקא הדיוק היחסי בגרסתו של מר לנצמן – ביחס לנושא שולי ואינטימי, מעידה על מעורבות גבוהה שלו בחייו של מר פובדורה, מעורבות הנובעת ככל הנראה מקשר אינטנסיבי ביניהם.

36. המשיב טען כי קיימות סתירות נוספות בתשובות העותרים. כך לטענתו היתה סתירה בין התשובות ביחס לחלוקה הכלכלית. בעוד שמר פובדורה טען כי הוא משלם עבור שכר הדירה והמיסים ומר לנצמן משלם על הקניות ורכש מחשב עבורם, טען מר לנצמן כי שכר הדירה משולם עבור שניהם שווה בשווה. אני סבורה כי אף אם מדובר בתשובות שונות, אין מדובר בסתירה וודאי שלא בסתירה מהותית. מתשובותיהם של שני העותרים עולה כי קיימת ביניהם חלוקה שוויונית בהוצאות המשותפות, ושותפות כלכלית.

סתירה נוספת לה טען המשיב היא בשאלה האם בני הזוג סועדים יחד ארוחת ערב. עיון מדויק בתשובות העותרים מעלה כי אין סתירה בין התשובות שלהם – ודאי לא סתירה מהותית. מר לנצמן טען כי בני הזוג אוכלים יחד בערב אוכל שהוא הכין, בעוד מר פובדורה אמר כי בערב הוא נוהג לאכול רק אוכל קל, שמנת או קורנפלקס. לא מדובר בסתירה מהותית – אלא אם בכלל בהבדל בתוכן התשובות ביחס לסוג האוכל שנוהגים בני הזוג לאכול בארוחות הערב.

עדויות חברים ובני משפחה

37. העותרים צירפו לעתירה מספר מכתבים של אנשים המכירים את שני העותרים ומציינים בהם כי הם בני זוג. מדובר בבני משפחה קרובים לרבות מכתב של אם בנו של מר לנצמן ושל אחיותיו. מדובר בראיות מנהליות קבילות, שעולה מהן לכאורה כי יש ממש בעמדת העותרים, וכי הם אכן בני זוג כפי שהם טוענים.

כך, בין היתר כותבות אחיותיו של מר לנצמן. הן מתארות את מר פובדורה כבן הזוג של אחיהם במשך כ-10 שנים, וכמי שהוא חלק ממשפחתם. בנוסף, צורף מכתב ממי שהשכיר דירה לשני העותרים את הדירה ברח' יחיא קפאח. מכתב נוסף הוא מחבר משותף של בני הזוג, הכותב כי מדובר בבני זוג החיים יחד וחולקים חברים משותפים. מעבר לכל אלה, כותבת גם אשתו לשעבר של מר לנצמן, שהיא אם בנו. היא כותבת כי היא מכירה את בני הזוג מתחילת הקשר ביניהם, וכי מדובר בזוג לכל דבר "אוהבים, מסורים".

38. כאמור, מכתבים אלה הם בעלי משמעות. אין סיבה להניח כי כל מי שכתב אותם, כתב דברים שהוא אינו עומד מאחוריהם. התמונה העולה מהמכתבים אינה עולה בקנה אחד עם טענת המשיב לפיה מר פובדורה אינו מצוי בקשר עם המשפחה המורחבת של מר לנצמן (רי' הטענה בס' 25 לסיכומי המשיב). נהפוך הוא – מהמכתבים עולה כי קיים קשר בין משפחת מר לנצמן לבין מר פובדורה, קשר הכולל הן את אחיותיו ובני ביתן והן את רעייתו לשעבר ואם בנו.

בנוסף, המכתבים מתארים מערכת יחסים שקיים בה אותו יסוד נוסף של חיבה ואהבה, אותו יסוד ההופך קשר מקשר סתמי בין שותפים לדירה לקשר משמעותי של זוגיות, קשר הראוי להגנה של המשיב באמצעות מתן זכות לאזרח הזר להוסיף ולשהות עם בן זוג בישראל. יוער כי המשיב לא התייחס בסיכומיו למכתבים אלה, ולמסקנות העולות מהן.

חיי החברה של בני הזוג

39. לגישת המשיב, עלה מהראיונות שנערכו לעותרים כי לכול אחד מהם יש חיי חברה משלו. ואכן, אין חולק למר פובדורה יש ידידות מהפיליפינים, שהוא נוהג לצאת לבלות איתן. לבילויים אלה מר לנצמן אינו מצטרף. בתקופות מסוימות התראו בני הזוג רק בסופי השבוע, בשל שעות העבודה שלהם.

קיומם של חיי חברה משותפים הוא אכן אינדיקציה משמעותית, המאפיינת חיים זוגיים בהרבה זוגות. יחד עם זאת, זה איננו תנאי הכרחי לקיומה של זוגיות. כפי שצוין לעיל, שאלת קיומה של זוגיות צריכה להיבחן על ידי בית המשפט בזהירות, תוך הכרה בעובדה כי ישנם זוגות רבים המנהלים את החיים המשותפים שלהם בשלל צורות וסגנונות – בהתאם לאופיים, תנאי חייהם והעדפותיהם. בקביעות ביחס לזוגיות, אל לא לבית המשפט (כמו גם למשיב) להחיל את הסטנדרטים שלו על זוגיותם של זוגות אחרים, שעשויים לנהל אורח חיים שונה, עם העדפות שונות.

40. מערכת היחסים בין העותרים בעתירה הנוכחית, אינה מערכת יחסים קונבנציונאלית. מדובר בבני זוג בני אותו מין שאין להם ילדים משותפים. אינני סבורה כי העובדה כי בני הזוג אינם נוהגים לצאת לבלות יחד, די בה כדי להצדיק את המסקנה כי אין מדובר בבני זוג שיש ביניהם קשר איתן די הצורך כדי להצדיק מתן היתר שהייה למר פובדורה כבן זוג של מר לנצמן. יש לבחון את הקשר גם לאורן של מכלול הראיות האחרות, לאור אורך הקשר, והחשיבות ששני העותרים מייחסים לו – כפי שעולה בין היתר ממאמציהם ארוכי השנים לכך שהמשיב יכיר בו, ומההשקעה ששניהם מוכנים להשקיע בכך.

מעבר לכך, מהמכתבים שצורפו לעתירה – שפורטו לעיל, עולה כי לבני הזוג יש גם חיי חברה משותפים, הכוללים בין היתר לפחות חבר אחד שצירף מכתב מטעמו ואף ציין כי לבני הזוג ישנם חברים משותפים, וכן בני משפחה, שבני הזוג פוגשים אותם יחד.

ראיות נוספות לטיב הקשר בין העותרים

41. הקשר בין העותרים הוא כאמור קשר ארוך שנים. לטענת העותרים, הם בני זוג ומקיימים ביניהם קשר במשך פרק זמן של למעלה מ-12 שנים. אין מדובר אם כן בשני אנשים שאינם קשורים זה לזה, ומתיימרים להיות בני זוג רק כדי לאפשר לאחד מהם לקבל אשרת שהייה. מדובר – כך עולה ממכלול החומר, בשני אנשים שהייה ביניהם קשר ארוך, קשר שכרוך בשיתוף הדדי, ובידיעה שלהם זה אודות חייו של זה.

העותרים מגדירים את עצמם כבני זוג. החשיבות שיש להם זה עבור זה באה לידי ביטוי גם בישיבת בית המשפט מיום 13.12.12. מר לנצמן ציין באותה ישיבה כי "אנו זוג וחיים ביחד, אני בן 55 וזה בן הזוג שלי... אני פונה לחסדי בית המשפט להפסיק עם העינוי הזה ולתת לנו לחיות ביחד, אני מתחנן תנו לנו לחיות ביחד". אמירה זאת, והתנהלות העותרים בישיבת בית המשפט, אף בהם יש כדי לחזק את מסקנתי לפיה לא יהיה זה נכון לדחות את עתירתם, ולהורות על גירושו של מר פובדורה מהארץ – בלא להוסיף ולבחון את מערכת היחסים ביניהם.

42. יוער בהקשר זה כי המשיב בסיכומיו התייחס ל"התנהגות העותרים במהלך הראיון" כאינדיקציה לחוסר הכנות של הקשר ביניהם. כך בין היתר התייחס ה משיב לעובדה כי מר לנצמן "לא היה בטוח בדבריו, גמגם וענה תשובות חטופות". אני סבורה כי המשיב צריך להיות זהיר ולא להסיק מסקנות מאינדיקציות כאלה. גמגום, חוסר ביטחון וכיו"ב אינם בהכרח סימן לאי אמירת אמת, ויכולים בה במידה להעיד על התרגשות, חשש או חוסר ביטחון עצמי.

סיכומו של דבר - ממכלול האמור לעיל עולה כי הקשר בין העותרים אינו קשר פיקטיבי ש"הומצא" רק לצורכי מתן אישור שהייה למר פובדורה, אלא כי בין העותרים יש קשר ממשי וארוך שנים. יש לציין לזכותו של מר פובדורה כי הוא לא שהה בישראל מעולם באופן בלתי חוקי (ולמשיב אין טענה כזו); הוא פנה יחד עם מר לנצמן אל המשיב לבקש אשרות שהייה מכוח הזוגיות ביניהם, ולא דיווח על הזוגיות רק כאשר נתפס שוהה בישראל שלא כחוק. גם בכך יש כדי לחזק את עמדתם של העותרים.

43. העולה מכל האמור לעיל, הוא כי אני סבורה שלא ניתן לאשר בנסיבות המיוחדות של המקרה דנן את החלטתה של יו"ר ועדת ההשגה. אינני סבורה גם כי בנסיבות אלה, יש מקום לקבל את עמדת המשיב לפיה אם תוגש בקשה חדשה על ידי העותרים להכיר בהם כבני זוג, בקשה זו צריכה להיות מוגשת לאחר שמר פובדורה יעזוב את הארץ. אני סבורה כי במקרה זה, לא זו הדרך בה יש לנהוג.

החלטתה של יו"ר ועדת ההשגה התבססה בעיקרה על השאלה האם העותרים אכן גרו יחד במועד ביקורו של הפקח בדירה ברח' לוינסקי. כפי שהבהרתי לעיל, אני סבורה כי שאלה זו אינה צריכה להיות השאלה המכרעת לצורך הכרעה בזכותו של מר פובדורה לקבל אישור שהייה בישראל מכוח יחסיו עם מר לנצמן.

מדובר בשני אנשים המקיימים ביניהם קשר ממושך מאוד, שבחלקו הגדול כלל מגורים משותפים – נושא שיו"ר ועדת ההשגה לא התייחסה אליו בהחלטתה. לכן, גם בהנחה שהם חדלו לגור יחד במשך תקופה מסוימת בשנת 2009, היה מקום להוסיף ולבחון את מהות הקשר ביניהם לאחר מכן, לנהוג במשנה זהירות, ורק אם היה נקבע כי הקשר ביניהם אינו חזק דיו חרף המגורים המשותפים ביניהם – לדחות את הבקשה.

44. אכן, יו"ר ועדת ההשגה התייחסה בהחלטתה גם לעובדה כי בני הזוג אינם מבליים זה עם זה- עובדה שאני סבורה שאף בה אין כדי להכריע את הכף לחובת העותרים. היא אף ציינה כי אין בין בני הזוג שיתוף כלכלי, מסקנה שאני סבורה כי אינה מדויקת, ודאי לא היום, במועד בו ניתן פסק הדין. יו"ר ועדת ההשגה לא התייחסה לראיות חשובות נוספות כמו מכתבים רבים מאוד שהגישו העותרים – מהם עולה לכאורה כי מדובר בבני זוג.

45. יחד עם זאת, וחרף האמור לעיל, אינני סבורה כי יש לקבל את העתירה במלואה. כאמור, העולה מכל האמור בעתירה הוא כי מדובר בבני זוג שהקשר ביניהם ידע עליות ומורדות, כאשר לגישת המשיב שבחן את הדברים, היתה בשלב מסוים ירידה באינטנסיביות של הקשר. כפי שצוין לעיל, ההליך המדורג הוא הליך ממושך, בין היתר כדי לאפשר למשיב להוסיף ולבחון אותו לאורך זמן. כאשר מדובר בקשר שמידת האינטנסיביות שלו עברה שינוי, יש להקפיד לבחון אותו לאורך זמן לאחר מכן, כדי לוודא שהוא התייצב וכי מדובר בקשר בעוצמה המצדיקה מתן היתר שהייה לבן הזוג הזר.

46. לאור מכלול האמור לעיל, אני סבורה לכן כי יש לקבל את בקשתם החלופית של העותרים, ולאפשר להם תקופת ניסיון נוספת, בה ייבחן הקשר הזוגי ביניהם. אני מורה לכן למשיב להוסיף ולבחון את נושא כנות הקשר בין העותרים מכוח נהליו ובמסגרת ההליך המדורג, וזאת תוך שהוא יאפשר לעותרים להציג בפניו את מכלול הראיות שיהיו להם במועד הבחינה, ותוך שהוא בוחן את הנושא בהתאם לשיקול דעתו.

לאור התוצאה האמורה, אינני עושה צו להוצאות.

ניתן היום, כ"ב אייר תשע"ג, 02 מאי 2013, בהעדר הצדדים.

רות רוני 54678313

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)